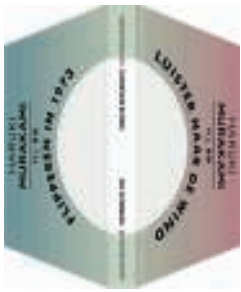




Haruki Murakami in 2008.

Foto Corbis

**Haruki Murakami**

Luister naar de wind & Flipperen in 1973
 (uitgave in één band)

★★★★

Vertaald uit het Japans
 door Jacques Westerv-
 hoven.

Atlas Contact; resp. 122 en
 164 pagina's; € 19,99.

FICTIE *Murakami hoeft zich niet te schamen voor zijn vroegere werk*

Een van de essentiële aspecten van het werk van Haruki Murakami is het feit dat hij de lezer een werkelijkheid voorschotelt die nooit echt grijpbaar wordt, waar identificatie met de personages vroeger of later wordt gefnuikt en je je uiteindelijk buitengesloten weet, maar die toch fascinerend genoeg blijft om door te lezen.

Ik maakte in 1990 met dit fenomeen kennis, toen er voor het eerst een roman van Murakami in een voor mij leesbare taal verscheen: *A Wild Sheep Chase*. Het boek had mijn aandacht getrokken, omdat het was gesitueerd op het noordelijke Japanse eiland Hokkaido, waar ik zojuist was geweest, en verraste door de bijna totale afwezigheid van wat ik daar als 'typisch Japanse zaken' had aanschouwd.

In *A Wild Sheep Chase* werd geen sake gedronken maar bourbon, geen sukiyaki gegeten maar spaghetti, geen Tanizaki gelezen maar Dostojevski en niet naar het snaarspel op de koto geluisterd, maar naar dat van Deep Purple-gitarist Ritchie Blackmore.

De roman begon als een psychologische thriller met absurdistische trekken en ontwikkelde zich gaandeweg tot een elegant, wervelend, virtuoos verbaal ballet vol fraaie oneliners. Na afloop was ik onder de indruk, maar ook in verwarring. Naar mate Murakami's faam toenam, en hij ook in het Nederlands werd vertaald, bleek meer en meer dat ik niet de enige was.

De jacht op het verloren schaap, zoals de Nederlandse titel luidt, was Murakami's derde roman, en de eerste die hij werkelijk

serieus nam. Nu de schrijver inmiddels de status van Nobelprijns-kandidaat heeft, acht hij de tijd rijp ook zijn eerste, naar eigen zeggen niet buitengewoon goede romans voor een niet-Japans publiek toegankelijk te maken.

Luister naar de wind (1979) en *Flipperen in 1973* (1980) zijn wat Murakami zijn 'keukentafelromans' noemt. In de twee voorwoorden bij het romanduo – het ene geschreven in 1990 het andere in 2014 – vertelt hij nog eens over het moment, tijdens een honkbalwedstrijd, dat hij ineens de overtuiging

**Vorzichtig doen de
 thema's hun intrede die
 later zoveel krachtiger tot
 ontwikkeling zullen
 komen**

kreeg dat hij kon schrijven. Vervolgens ging hij aan de slag, schrijvend in de vroege ochtenduren, voordat hij begon aan zijn werkdag in de bar die hij en zijn vrouw bestierden in een buitenwijk van Tokio.

Hoewel Murakami gelijk heeft met de suggestie dat zijn eerste twee romans een opmaat vormen tot zijn 'echte werk', vormen *Luister naar de wind* en *Flipperen in 1973* alleszins aangename lectuur. Voorzichtig doen in deze boeken de thema's en motieven hun intrede die later zoveel krachtiger tot ontwikkeling zullen komen.

Beide boeken hebben een jongvolwas-

sen naamloze hoofdpersoon wiens leven geen enkele richting heeft, zonder dat hij zich daarover werkelijk zorgen maakt. Hij is – net als de hoofdpersoon van *De jacht op het verloren schaap* – bevriend met iemand die hij de Rat noemt (reden waarom Murakami's eerste drie romans wel de Rat-trilogie worden genoemd), voor wie min of meer hetzelfde geldt.

De twee brengen hun tijd door met drinken, mijmeren, schrijven, het luisteren naar muziek en – in het geval van de hoofdpersoon – enkele van elke diepergaande emotie gespeende vriendschappen met meisjes die tot niets leiden, zelfs niet tot terloops seksueel contact. Ze komen en gaan zonder dat dit bij enige betrokkene ook maar de geringste emotie teweeg lijkt te brengen.

De sfeer van gelatenheid wordt onderbroken door mooie observaties als 'de radio speelde alleen maar smartlappen uit de tijd van de uitklapbare richtingsaanwijzers' of 'een flipperkast zoals de van overheidswege verstrekte beha's in het Russische leger'.

Een voor een komen inmiddels vertrouwde Murakami-thema's en -motieven voorbij, van autonome introversie tot het niets (willen) doen met je leven, van katten tot diepe waterputten en van jazz tot John Lennon. Deze keukentafelromans gaan nergens heen, maar doen dat op heel mooie wijze. Om een – in dit verband iets te strenge – hoogleraar in *Flipperen* te citeren: 'Je schrijft goed, je redeneert prachtig, je zegt alleen niets.'

Hans Bouman